

ספרי' — אוצר הספרים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

חיי שרה

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ה

(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שישים ושבע לבריאה

לעילוי נשמת

ותיק וחסיד אי"א עוסק בצ"צ באמונה
מסור ונתון לעשות צדקה וחסד
בעל מעשים ומרץ ורב פעלים
הרה"ח התמים ר' שניאור זלמן ע"ה
בן הרה"ח התמים ר' יצחק אלחנן הלוי הי"ד
שגלוב
מקושר מאוד לכ"ק אדמו"ר מה"מ מליובאוויטש
ממיסדי ומנהלי הארגון "פרי"
לקרב את היהודים עולי רוסיה לאביהם שבשמים
ולהכניסם בבריתו של אאע"ה
המדריך והמשפיע שלהם ורבים השיב מעון
הפיץ תורה ע"י שיעוריו הרבים
ממנהלי ופעילי מבצע תפילין וכו'
השקיע כוחות רבים לטובת שכונת המלך
ולחיזוק כבוד רבני ליובאוויטש
זכה להעמיד דורות חסידים ואנשי מעשה
נפטר בשם טוב
כ"א תמוז ה'תשס"ז
ת' נ' צ' ב' ה'

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

א. מערת, המכפלה

מן הפסוק, "ויתן לי את מערת המכפלה..."¹ מצטט רש"י את המלה, "המכפלה", ומפרש: "בית ועליה על גביו"². במבט ראשון נראה, שכוונתו היא, שהמערה נקראת, "מכפלה" מפני שהיא כפולה: היא מורכבת משתי מערות – זו על גבי זו.

אך לפי זה אין מובן:

(א) השם, "מערת המכפלה" מבטא רק שווה מערה כפולה, אך אין מוכח ממנו ששתי מערות אלו הן זו על גבי זו. בדיוק כך אפשר גם להבין שהן "זה לפני מזה"³. מנין מסיק רש"י, שבמלה "המכפלה" הכוונה היא ל"בית ועליה על גביו"?

(ב) הביטוי "מכפלה" מתאים לגבי דבר אחד הכולל בתוכו כפילות, אך לא לגבי שני דברים שונים שאינם מאוחדים. לפי זה מתאים יותר, לכאורה, לומר, ששתי המערות הן "זה לפני מזה", כי דוקא כך יש קשר הכרחי בין שתי המערות, שהרי זו תלויה בזו – אי אפשר להיכנס למערה הפנימית, אלא דרך המערה החיצונית, ולפיכך מובן מדוע נקראות שתי

(1) פירשנו כג, ט.

(2) כמס' עירובין (נג, א).

(3) כפירוש – ואדרבה הראשון – שבעירובין שם. וכפירוש הראב"ע כאן. וכ"ה בח"א קט"א, א. ואף שבגמרא שם מקשה על פ' זה, "אלא למ"ד שני בתים זה לפני מזה מאי מכפלה" – כי עפ"י דרך לימוד הגמרא, כפולה הוא דוקא, "בשתי תקרות" (רש"י שם ד"ה בית). אבל בדרך הפשט, אין כל רמז תיבת המכפלה שהמכפלה הוא בתקרות דוקא*. ולהעיר שברד"ק כאן כותב, "וי"א מערה לפני מערה" – אף שבגמרא שם שולל דיעה זו בפירוש תיבת מכפלה, ופשטות לשונו, "וי"א משמע שכוונתו לפי חז"ל.

מערות אלו בשם המאחד ביניהן "מערת המכפלה" – מערה אחת כפולה. לעומת זאת, לפי הפירוש, ששתי המערות הן זו על גבי זו, אין ביניהן קשר שהופך אותן ליחידה אחת, שהרי, כיון שמערה היא בתוך האדמה, הרי המערה העליונה אינה תלויה במערה התחתונה, והיא יכולה להתקיים בלעדיה – ואדרבה, אז היא חזקה יותר, ללא חלל מתחתיה⁴. אם כך, מנין לומד רש"י, שהמשמעות של "מכפלה" היא, "בית ועליה על גביו"?

(ג) "בית" ו"מערה" אינם שני ביטויים שונים בלבד, אלא הם מנוגדים: בית הוא מבנה שנבנה על האדמה, ומערה היא בתוך האדמה. לפי זה צריך היה רש"י, בהסבירו את הכפילות של המערות, לומר, "מערה ועליה על גביה", ולא "בית ועליה על גביו"⁵?

ב. "דבר אחר, שכפולה בזוגות"

לאחר מכן ממשיך רש"י בפירושו על "המכפלה": "דבר אחר, שכפולה בזוגות"² – יש הסבר נוסף לכך שהמערה נקראת "מכפלה", מפני שהיא כפולה במספר זוגות, כדברי רש"י לפני כן – על "בקרית ארבע"⁶ – שנקברו שם ארבעה זוגות: אדם וחווה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה, יעקב ולאח.

גם בכך אין מובן: השם "מערת המכפלה" שבפסוקנו אינו נקרא כך על ידי התורה – כפי שלגבי, ותמת שרה בקרית ארבע" התורה קוראת לעיר בשם "קרית ארבע", ובתורה אפשר גם שיקרא שם על שם

(4) ויש לומר, שמטעם זה מפרש הראב"ע (שהוא מפשטני המקרא) כאן, רק כפירוש זה.

(5) ואף שכ"ה לשון הגמרא שם – הרי דרכו של רש"י, גם כשמעתיק מדרשי חז"ל, לשנות את הלשון באופן שיהי' הפירוש מובן גם לכן חמש למקרא. (ולהעיר מנראב"ע (ורד"ק כאן שמשנה מ"בית" ל"מערה").

(6) פירשנו כג, ב. (מעירובין שם).

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא הניקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח). שיחות הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".

מעין חי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות קהילות בשבת,

בהוצאת צ"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים ה'תנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

היות שזוהי העבודה בזמן הזה, הרי מוכן שזה שייך לכל יהודי, בלי יוצא מן הכלל.

...ועוד ועיקר: מאחר שכבר סיימו את עבודת השליחות – בא כל שליח אל המשלח האמיתי, הקב"ה, ומודיע: עשיית את שליחותי, ועכשיו הגיע הזמן שאתה, כביכול, תעשה את שליחותך [שגם הקב"ה הוא שליח (מגיד דבריו ליעקב גו'11)], וביחד עם עשר הספירות – הרי עצמותו ומהותו בעצמו, כביכול, הוא משיח צדקנו: "שלח נא ביד תשלח" – שלח לנו את משיח צדקנו בפועל ממנו!

ואפילו אם עדיין יכול להיות ספק, שמא הקב"ה רוצה להחזיק את ישראל עוד רגע אחד בגלות, למען גדול הנחת-רוח שיש לו ית' מהעבודה בזמן הגלות – צועק יהודי: "כל מה שיאמר לך הבעל-הבית עשה חוץ מצא"22; כל מה שבעל-הבית, זה הקב"ה, אומר צריך לעשות – "חוץ מצא", חוץ מלהישאר עוד רגע ח"ו במצב של "צא", מחוץ לשולחן אביהם. מבקשים ותובעים כביכול מהקב"ה: "שלח נא ביד תשלח" – בשנת ובתחלתה יד תשלח" והבא כבר את הגאולה האמיתית והשלימה!

ויחד עם השלימות בעבודת השליחות (בסיום לקו"ת פרשת ברכה) יש מיד את שלימות הנישואין – שיר-השירים – של ישראל וקוב"ה [ובפרט על-ידי שמקבלים גם את ההחלטה הטובה ללמוד את כל ספר תורה-אור וליקוטי-תורה כל חלקיהם עד סיומם. שעל-ידי לימוד התורה בענינים אלו, הרי זה ממחר עוד יותר את ההמשכה בפועל].

העתיד⁷ – אלא בשם זה התבטא אברהם בדבריו לבני חת. הוא הורה להם לבקש מעפרון שיתן את מערת המכפלה – והם, בני חת ועפרון, בודאי לא ידעו שבמערה ייקברו מאוחר יותר ארבעה זוגות,

[וסביר לומר⁸ שהם אפילו לא ידעו שאדם וזוה קבורים שם – כי אילו היה עפרון יודע זאת, הוא לא היה מסכים למכור את השדה בארבע מאות שקלים בלבד, שזהו ערך השדה עצמו⁹, כי אז הוא בודאי היה מתאר לעצמו את חשיבותה העצומה של המערה בעיני אברהם, והיה מנצל זאת כדי להאמיר את המחיר הרבה יותר, ובודאי לא היה מציע בתחילה לתת את המערה ללא תשלום.

ובמיוחד כאשר אדם הראשון היה חשוב אצל כל העמים, כפי שאנו רואים שהוא חשש ש"לאחר מותי יקחו אותי ואת עצמותי ויעשו להם דמות עבודת גילולים"¹⁰].

אם כך, מהו הסימן שנתן אברהם לבני חת ולעפרון באומרו שיתנו לו מערה זו אשר "כפולה בזוגות"?

מסבירים המפרשים¹¹ שהמערה נקראה אז בשם "המכפלה – שכפולה בזוגות" מפני שהיה בה מקום לארבעה זוגות.

אך עדיין אין מובן:

שטחה של המערה נחשב לפי המספר הכללי של האנשים שאפשר לקבור בה, ולפי זה צריך היה לקרוא למערה בשם שיבטא את האפשרות לקבור בה שמונה אנשים, ומדוע היא נקראת "המכפלה", ביטוי המביע רק כפילות. אף אם נאמר שהכפילות צריכה להיות בענין שהוא כפול בעצמו (כפי שאפשר להסיק מה"מ"ס

של המלה "מכפלה"¹²) – זוגות – הרי אלו ארבעה אנשים ולא שמונה. וכן, מדוע חשוב לציין בענינו שאלה הם זוגות?¹³ והרי, לגבי גדול השטח אין הבדל אם שמונת האנשים הם ארבעה זוגות או שמונה אנשים יחידים.

ג. השדה כולו נקרא "מכפלה"

בנוסף לשאלות המתעוררות במקום זה לגבי כל אחד משני הפירושים שמביא רש"י, ובנוסף לשאלה, מדוע בכלל צריך רש"י להביא שני פירושים, מתעורר קושי מהמשך הפסוקים¹⁴:

מספר פסוקים לאחר מכן אומרת התורה "שדה עפרון אשר במכפלה"¹⁵. מכך ברור, שהשטח כולו, שבו נמצא השדה, נקרא "מכפלה"¹⁶. ולכאורה, צריך להסביר את המשמעות של השם "מערת המכפלה" שבפסוקנו באותו אופן – המערה שנמצאת ב"מכפלה"¹⁶. מדוע צריך רש"י לבאר כאן, שהמערה עצמה היתה כפולה?

אמנם, הפסוק "שדה עפרון אשר במכפלה" אינו סותר לפירוש רש"י, כי ניתן להסביר, שהשטח סביב המערה נקרא בשם "מכפלה" על שם המערה הכפולה הנמצאת בו. אך אין מובן:

(א) כשאלת הרמב"ן, שלפי דרך הפשט, "אין צורך לבקש טעם לשם המקומות". זוהי גם דרכו של רש"י, כפי שמוכן מכך שהוא אינו מפרש¹⁷: במקומות רבים רואים, שרש"י אינו מבאר טעם לשם מסיימים של מקום או של אדם

(12) ראה רש"י וירא (כב, ו) פ"י הראשון.
 (13) וראה בחדא"ג (עירובין שם) שז' קברים הם, לו' המוטלין על האדם לקבורו שהכהן מטמא להן", הרי ד' מהם אינם זוגות.
 (14) ראה חו"א (קכת, ב) ובהנהגות משלה"ה שם.
 (15) כג, יז.
 (16) רשב"ם, רמב"ן, רד"ק וספורנו כאן.
 (17) שכ"כ ענינים – ובפרט כללים בפרש"י – יש ללמוד מ"שתיקת" רש"י בפירושו (ממה שאינו מפרש כתוב או תיבה), כי פשיטא שאין דרכו בפירושו ע"ה" לסמוך על מפרשים אחרים – ובמקום שסומך, הרי כותב זה בפירוש וכמו, "כתרגומו פירושו" (בראשית ד, ז).

וכדומה, למרות שגם לפי הפשט אפשר לתת לכך טעם¹⁸.

יותר מכך: גם כאשר רש"י עצמו מציין טעם לשם מסויים, הוא אומר זאת בפסוק שבו חשוב הדבר להבנת פשט הכתוב, ולא בפסוקים הקודמים שבהם מוזכר השם, כפי שאנו מוצאים לגבי השם "אברם"¹⁹.

(ב) מהניסוח "מערת שדה המכפלה"²⁰, וכן "במערה אשר בשדה המכפלה"²¹, ברור, לכאורה, שהשטח איננו נקרא בשם "מכפלה" מפני המערה שבו, אלא מסיבה אחרת: כי אילו המערה הכפולה היתה הגורם היחיד לקריאת השדה בשם "שדה המכפלה", לא היה מתאים להתבטא בניסוח "מערת שדה המכפלה", שבו התואר "מכפלה" קשור רק ל"שדה", ובודאי לא היה מתאים להתבטא בניסוח: "במערה אשר בשדה המכפלה".

ד. בית כפול ליד המערה

ההסבר לכך הוא:

מהפסוק "מערת המכפלה אשר לו אשר בקצה שדה", שבו קובעת התורה את המלה "המכפלה" מיד לאחר המלה "מערת", לפני הזכרת השדה, מובן, שהתואר "המכפלה" קשור ישירות למערה. לכן אין רש"י מסביר שהתואר "המכפלה" שבפסוקנו הוא שמו של השדה כולו, כמלה "המכפלה" שבהמשך הפסוקים.

אך כיון שמהפסוקים שבהמשך מוכח בכל זאת, שאף השטח כולו נקרא "מכפלה", ושם זה של השדה אינו מפני המערה, כדלעיל בסעיף ג', לפיכך מסביר רש"י "בית ועליה על

גביו" – כלומר, בסמוך למערה היה בית כפול, בעל שתי קומות²².

ולפי פירוש זה מובנים כל הבדלי הניסוח שבפסוקים: הניסוח "מערת שדה המכפלה", המשמיענו, שהשם "מכפלה" של השדה אינו מפני המערה, מובן – כי אכן המערה אינה כפולה, והשם "מכפלה" קשור דוקא לשדה מפני הבית הכפול שעמד בו. וכן מובן גם הניסוח "מערת המכפלה אשר בקצה שדה", שממנו מוכח, שהתואר "המכפלה" מתייחס למערה – כי בית כפול זה נמצא בסמוך למערה, ולכן נושאת בעיקר המערה שם זה.

ה. המערה עצמה אינה כפולה

הסבר נוסף לדברי רש"י, שליד המערה היה בית כפול, ולא שהמערה עצמה היתה כפולה: אילו המערה עצמה היתה כפולה, כלומר, שהיו בה שתי מערות, הכרחי היה להסביר, ששתי המערות היו זו בתוך זו, ולא זו על גבי זו, כדלעיל בסעיף א'.

אך גם לפי האופן של "זה לפני מזה" קשה להבין את הפסוק: הרי בפסוק נאמר שהמערה היתה "בקצה שדה", ואילו היו שתי המערות זו בתוך זו – הרי לא ייתכן ששתיהן בקצה השדה, אלא אחת נמצאת בקצה, והשניה נמצאת פנימה לה – בתוך השדה.

אף אם נאמר (א) ששתי המערות היו בצדו של השדה, והמשמעות של "בקצה" איננה

(22) אבל לא בית לפני מביט, כי

(א) מכיון ש"המכפלה" מורה לענין אחד (כנ"ל בסעיף א') מסתבר יותר שהשייכות של ב' הבתים הוא בעצם מציאותם, שקום העלי' הוא ע"י הבית (משא"כ השייכות שבוה לפני מזה הוא רק בענין הכניסה). ובוה יומתק מה שרש"י מוסיף (אחרי שמפרש בית ועלי') "על גביו" – דלכאורה מיותר – בכדי להדגיש שכל קיום העלי' הוא על גבי הבית דוקא.

(ב) ברובם ככולם של הבית ישנם נחה חדרים – (וראה מקץ מג, כדיל) – ואין כ"כ חידוש בבית לפני מביט לקרות "מכפלה" בגלל הבית. משא"כ בית ועלי'.

(ג) בדירה לפני מדידה אין חידוש כ"כ (וסימן), כי אפשר גם באהל (שכו"כ דרו או באוהלים), משא"כ זה ע"ג זה.

...ורואים בפועל איך שהי' ואיך שנהי' עכשיו (הקיום ד') וילחום מלחמת ה'...⁵ יניצח בכמה וכמה ענינים – ודוקא מתוך מלחמה של שלום. ונצחון הוא גם מלשון נצחיות, קשור עם הגילוי של "נצח": נ' – גילוי שער הנון, צ' – שנת הצדיק (כפי שבנ"י קראו לשנה זו) וחי' – הגילוי של משיח צדקנו, הקשור במספר שמונה (שמונה נסיכי אדם⁶).

מזה מובן, דמכיון שהשלוחים כבר הגיעו מזמן אחרי מילוי התחלת עבודת השליחות בהפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה, ומזמן אחרי אמצע עבודת השליחות, עד שכבר סיימו את השליחות (כהודעת נשיא דורנו הנ"ל), ואעפ"כ עדיין לא באה בפועל ממש הגאולה האמיתית והשלמה – צריך לומר, שעדיין נשאר משהו לעשות כדי להביא את הגאולה בפועל.

והוא: על פי הידוע ש"בכל דור ודור נולד אחד מזרע יהודה שהוא ראוי להיות משיח לישראל"⁷, א' הראוי מצדקתו להיות גואל וכשיגיע הזמן יגלה אליו השי"ת וישלחו כו"⁸, ועל-פי הודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – השליח היחיד שבדורנו והמשיח היחיד שבדורנו – שכבר סיימו את כל העבודה, הרי מובן, שמתחיל להתקיים ה"שלח נא ביד תשלח"⁹, השליחות של כ"ק מו"ח אדמו"ר. ומזה מובן, שהדבר היחידי שנשאר עכשיו בעבודת השליחות, הוא – לקבל פני משיח צדקנו בפועל ממש, כדי שיוכל לקיים את שליחותו בפועל ולהוציא את כל ישראל מהגלות!

...מזה יש להסיק את ההוראה בפועל, בעמדתנו עתה בהתחלה ובפתיחה של "כינסו השלוחים העולמי":

לכל לראש – צריך לצאת בהכרזה ובהודעה לכל השלוחים. שעבודת השליחות של השלוחים ושל כל יהודי מתבטאת עכשיו בזה – שיקבלו את פני משיח צדקנו.

כלומר: כל הפרטים בעבודת השליחות של הפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה, צריכים להיות חדורים בנקודה זו – כיצד זה מוביל לקבלת פני משיח צדקנו.

וכמודגש בנושא הכינסו – "כל ימי חיך להביא לימות המשיח": כל עניני העבודה (בכל ימי חיך, ובכל יום עצמו – בכל פרטי ושעות היום) צריכים להיות חדורים ב"להביא לימות המשיח", לא רק ל"רבות" (כפי שכתוב בכ"מ), שהוא (השליח) עומד ומחכה שמשיח יבוא ואז הוא יטול חלק בוה וייהנה מזה וכו'. אלא – "להביא", שהוא עושה כל התלוי בו כדי להביא "לימות המשיח" לשון רבים, לא רק ההתחלה של יום אחד אלא של ימות (ל' רבים) – ימות המשיח (לא רק כאשר המשיח הוא "בחזקת משיח"⁵, אלא כל ימות המשיח – גם השלימות של "משיח ודאי"⁵ וכו').

והכוונה בפשטות היא – שמכינסו השלוחים צריכים לבוא ולהביא החלטות טובות כיצד כל שליח צריך להתכונן בעצמו ולהכין את כל היהודים במקומו ובעירו וכו' לקבלת פני משיח צדקנו על ידי שהוא מסביר את ענינו של משיח, כמבואר בתורה שבכתב ובתושבע"פ, באופן המתקבל אצל כל אחד ואחד לפי שכלו והבנתו, כולל במיוחד – על-ידי לימוד עניני משיח וגאולה, ובפרט באופן של חכמה בינה ודעת.

(18) וכמו "עדן" (בראשית ב, ח). ועוד – ולהעיר ג"כ מ"פת אלקים לפת" (נח ט, כו).

(19) פרש"י לך יו, ה.

(20) פרשתנו כג, יט. ויחי ג, יג.

(21) ויחי מט, ל.

במצב פון „צא“ בחוץ פון שולחן אביהם, מען בעט און מען מאַנט כביכול באַ דעם אויבערשטן: „שלח נא ביד תשלח“ – בשנת ובתחלתה „יד תשלח“ און ברענג שוין די גאולה האמיתית והשלימה!

און צוזאַמען מיט שלימות בעבודת השליחות (בסיום לקו"ת פ' ברכה) האָט מען גלייך די שלימות הנישואין – שיר השירים – פון ישראל וקוב"ה [ובפרט דורך דעם וואָס מ'נעמט אָן אויך די החלטה טובה צו לערנען גאַנץ ספר תורה אור ולקוטי תורה כל חלקיהם עד סיומם. וואָס דורך לימוד התורה בענינים אלו, איז דאָס נאָכמער ממהר די המשכה בפועל].

(משיחות ש"פ חיי שרה, כ"ה מרחשוון, מבה"ח כסלו תשנ"ב)

החידוש שניתוסף במיוחד בזמן האחרון בעבודת השליחות הוא: לקבל פני משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה... וזהו חידוש כללי ועיקרי, שאינו רק פרט (או כלל) בשליחות, אלא הוא עיקר וענין כללי ביותר, ועד שהוא הענין הכי כללי ביהדות – הכנה לביאת משיח צדקנו – שכולל את כל הנקודות והפרטים של עבודת השליחות.

כפי המדובר כמה פעמים (ובפרט בחדשים ושבועות האחרונים), שעל פי הודעת חז"ל שכבר „כלו כל הקיצין“, וההודעה של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שכבר עשו תשובה גם כן, עד שכבר סיימו את כל עניני העבודה (אפילו „לצחצח את הכפתורים“²²), ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו – הרי העבודה והשליחות עכשיו היא: להיות מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו בפועל ממש!

מזה מובן, שהמטרה של כינוס השלוחים העולמי הנוכחי מתבטאת בנקודה זו – להתדבר ולצאת עם החלטות טובות על מנת לקיימן בפועל, כיצד למלא את השליחות המיוחדת של הזמן שלנו: קבלת פני משיח צדקנו.

...כמדובר לעיל, הודיע כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שכבר סיימו כל עניני העבודה, ועומדים מוכנים, „עמדו הכן כולכם“, לקבלת פני משיח צדקנו.

כפי שרואים זאת גם (כמדובר כמה פעמים) בזה, שבמאורעות העולם התקיימו כמה סימנים של הגאולה, החל מהסימן (בילקוט שמעוני) ש"הגיע זמן גאולתכם", כפי שרואים מזה ש"מלכויות מתגרות זו בזו", בפרט במדינות הערביים.

דוקא „בסוף“, אלא בצד; או (ב) שאף המערה שהיתה פנימית יותר בתוך השדה יכולה להיחשב כאילו היא נמצאת „בקצה שדהו“ מפני סמיכותה לקצה השדה –

הרי כיון שבדברי אברהם „אשר בקצה שדהו“ הוא התכוון, כמובן, להמעיט בערך המערה²³, קשה לומר שהוא יכנה אותה בו בזמן בשם „המכפלה“ כשכוונתו היא לשתי מערות, זו לפניו מזו, כינוי המגדיל את שטח המערה.

לכן מסביר רש"י „בית ועליה על גביו“ – שהמערה נקראה „מערת המכפלה“ מפני סמיכותה לבית כפול, כדלעיל.

1. שני סימנים למערה:

רש"י אינו מסתפק בפירוש זה, ומביא פירוש נוסף, כי לפי הפירוש „בית ועליה על גביו“ אין מובן: מדוע צריך אברהם לתת שני סימנים למערה: שהיא נמצאת ליד בית כפול, ושהיא בקצה שדהו? לכן צריך רש"י להביא את הפירוש השני, „כפולה בזוגות“, שמשמעותו שהמערה היתה כפולה [לא במספר מסויים של זוגות קברים (דבר שאינו מוכח מהמלה „המכפלה“, כדלעיל בסוף סעיף ב), אלא בעצם העובדה שכל אחד מן הקברים שבה היה כפול – „זוגות“ – קבר זוגי, לאדם עם זוגתו – איש ואשתו]²⁴.

לפי זה מובן מדוע צריך היה אברהם להוסיף את המלה „המכפלה“, כי על ידי הוספה זו הוא הבהיר את חפצו דוקא במערה זו: הרי בני חת אמרו „במבחר קברינו קבור את מתך...“, ומדוע הוא דורש מהם לבקש עבורו דוקא את מערתו של עפרון? לכן הוא הוסיף את המלה „המכפלה“, ובכך הוא הבהיר, שאין הוא מקבל את הצעתם של בני חת „במבחר קברינו קבור את מתך“, לקבל מהם מקום אחד לקבורת שרה²⁵, אלא ברצונו לקבור את שרה במערת

עפרון, משום שבה יש בכל קבר מקום כפול, גם לבן זוגה (אברהם).

אך אין די בכך, ולכן אין נאמר „מערת הכפל“ וכדומה, כי בני חת היו יכולים להציע לו בקלות מקום כפול – לשני קברים. לפיכך הדגיש אברהם „מכפלה“ – שכפולה בזוגות – שאין הוא מעוניין שהקבר הזוגי יהיה בין זרים, אלא במקום שהוא כפול בזוגות, שיהיה בית קברות למשפחתו²⁶.

אך לפירוש זה קיימת סתירה בדבריו של אברהם בהמשך: הוא מתחיל את דבריו בנוסח של בקשה: „וישתחו לעם הארץ... וידבר... אם יש את נפשכם... (ובקשתו היא): לקבור את מתי (בלשון יחיד) מלפני (שהוא צעד גדול, ולכן הוא מבקש לבטלו מהר ככל האפשר, ולפיכך) ויתן לי... המכפלה“ – לא פחות משמונה קברים!

ועוד ועיקר: המשמעות הפשוטה של המלה „מכפלה“ (מ"ם פתוחה) היא מלשון מכפיל (מאכיל וכו') – גורם למשהו אחר²⁷ להיות כפול, ולכאורה, אין לכך קשר ל"כפולה בזוגות".

לכן הפירוש הראשון, העיקרי, הוא: בית ועליה על גביו.

הקושי שהוזכר לעיל על הפירוש „בית ועליה על גביו“ אינו כה קשה, כי אנו מוצאים במקומות נוספים שיש לדבר אחד שני סימנים.

2. „המכפלה“ – תשובה תתאה ותשובה עילאה

פירוש רש"י מכליל גם „יינה של תורה“²⁸. נאמר בזהר²⁹, שהמשמעות של „המכפלה“ – ה' מכפלה – היא שתי האותיות „ה"א" שבשם הוי'. בכך מבאר הצמח צדק³⁰ את הפירוש של

26) ובא בהמשך לפרש"י לעיל (כג, ד) לבית הקברות.
27) ראה פרש"י וירא (כב, ו) הנ"ל – פ"י השני.
28) היום יום ע' כד.
29) פירשתנו קכט, א.
30) אוה"ת פירשתנו קיה, א. וראה גם שם קיד, ב.

23) ראה רמב"ן וספורנו כאן.
24) ראה רש"י ד"ה שכפולה (עירובין שם).
25) ראה רד"ק כג, ו.

(ל' רבים) – ימות המשיח (און ניט נאָר ווען משיח איז „בחזקת משיח“⁵⁵, נאָר אַלע ימות המשיח – אויך די שלימות פון „משיח ודאי“⁵⁶ וכו').

ובפשטות מיינט דאָס – אַז פון דעם כינוס השלוחים דאַרף מען קומען און להביא החלטות טובות ווי יעדער שליח דאַרף זיך אַליין צוגרייטן און צוגרייטן אַלע אידן במקומו ובעירו וכו' צו מקבל זיין פני משיח צדקנו, דורך דעם וואָס ער איז מסביר דעם ענין פון משיח כמבואר בתושב"כ ובתושב"ע פ באופן המתקבל צו יעדערן לפי שכלו והבנתו, כולל במיוחד – דורך לימוד עניני משיח וגאולה, ובפרט באופן פון חכמה בינה ודעת.

און היות אַז דאָס איז די עבודה פון דעם זמן, איז מובן אַז דאָס איז שייך צו יעדער אידן אָן אויסנאָם כלל.

. . . ועוד ועיקר: וויבאַלד אַז מ'האַט שוין פאַרענדיקט די עבודת השליחות – קומט צוגיין יעדער שליח צו דעם משלח האמיתי, דער אויבערשטער, און איז מודיע: עשיתי את שליחותי, און איצטער איז געקומען די צייט אַז דו כביכול זאָלסט טאָן דיין שליחות [וואָס אויך דער אויבערשטער איז אַ שליח („מגיד דבריו ליעקב גו"י"י)], און צוזאַמען מיט די עשר ספירות – איז עצמות ומהות אַליין כביכול משיח צדקנו: „שלח נא ביד תשלח“ – שיק אונז משיח צדקנו בפועל ממשי!

און אפילו אויב עס קען נאָך זיין אַ ספק אַז דער אויבערשטער וויל האַלטן אידן נאָך אַ רגע אין גלות צוליב דעם גודל הנחת רוח והנאה וואָס די עבודה אין גלות פאַרשאַפט אים – שרייט אַ איד: „כל מה שיאמר לך הבעה"ב עשה חוץ מצא"י, אַלץ וואָס דער בעה"ב זה הקב"ה זאָגט דאַרף מען טאָן „חוץ מצא"י, צו בלייבן נאָך אַ רגע ח"ו

(11) תהלים קמז, יט. וראה שמריר פ"ל, ט.
(12) פסחים פו, ב.

– תשוב ה' תתאה, ותשובה עילאה – תשוב ה' עילאה³⁷.

ח. „העלאה“ ו„המשכה“ בשתי דרגות התשובה

אמנם, באופן כללי יש רק שתי דרגות בתשובה: תשובה תתאה ותשובה עילאה. אך למרות זאת נאמר בלקוטי תורה³⁸ שבאופן מפורט יותר יש ארבע דרגות בתשובה. כי בכל אחת משתי הדרגות, תשובה תתאה ותשובה עילאה, יש שני אופנים: העלאה והמשכה³⁹. בתשובה תתאה יש אופן שבו הה"א תתאה עולה לוא"ו, והאופן שבו הוא"ו נמשכת לה"א, וכן גם בתשובה עילאה יש שני אופנים: האופן שבו הה"א עילאה עולה ליו"ד, והאופן שבו היו"ד נמשכת לה"א.

וזהו ההסבר, בפנימיות הענינים, לשני הפירושים של רש"י על „המכפלה“.

בפירוש הראשון מציין רש"י את שתי הדרגות הכלליות שבתשובה: בית – תשובה

„בית ועליה על גביו“, ש"בית" הוא בבחינת ה"א תתאה, ועליה – בבחינת ה"א עילאה.

מהו הקשר שבין שתי האותיות ה"א של שם הוי', הנרמזות במלה „המכפלה“, לענין של מערת המכפלה כפשוטה?

אחד ההסברים לכך הוא:

תכלית ירידת הנשמה למטה היא שעל ידי עבודתה כאן למטה היא תגיע לתשובה: הנשמה למעלה, לפני ירידתה למטה, היא בבחינת צדיק, ועל ידי עבודתה למטה, היא מגיעה לדרגת בעל תשובה³¹.

כיון שעבודת הנשמה למטה היא כדי להגיע לתשובה, מובן, שכל עוד לא השלימה הנשמה את עבודתה בעולם הזה היא עדיין לא הגיעה לשלמות התשובה. דוקא כאשר „ותמת שרה בקרית ארבע...“³², כאשר הנשמה נפרדת מהגוף ומסיימת את עבודתה „בארץ כנען“ (מלשון³³ מסחר), בעולם הזה שהוא ארץ של מסחר, שבו הנשמה „מרויחה“ את העליות הנעלות ביותר³⁴, רק אז היא מגיעה לשלמות התשובה³⁵.

וזהו הקשר שבין „מערת המכפלה“ כפשוטה, שאליה הגיעו האבות והאמהות לאחר סיום עבודתם, בהגיעם לשלמות התשובה³⁶, לבין שתי האותיות ה"א (ה' תתאה וה' עילאה) הנרמזות במערת המכפלה – כי בענין התשובה בכלל יש שתי דרגות: תשובה תתאה

(37) אגה"ת פ"ד ואילך השייכות של „המכפלה – ה' מכפלה“ (גם תשוב) ה' עילאה) ל„ותמת שרה בקרית ארבע גו"י בכא"ו (ראה מהנ"ע שם, א"ב), גם באלו ששבים (גם סמוך למיתתם) רק בתשו"ת – מובן עפ"י המבואר ב„ביאורים לאגה"ת" סעיף נב*, שגם תשו"ת, וגם כשהיא רק מצד יראת העונש, פנימיותה ואמיתתה הוא „הירוח תשוב אל האלקים אשר נתנה“ – בח"י תשו"ע. עיי"ש באריכות. ועיין אגה"ק ס"ה (קו, ב): והנה הגם כו'.

(38) ס"פ בלק. וראה „ביאורים לאגה"ת" ס"ד*, שבכל בחינה שבתשובה, גם בבחינה הכי תחתונה, נכללים כל ד' הבחינות. עיי"ש.

(39) ראה אוה"ת שם (ק"ח, ב) בפירוש „שכרו נפול וחספול“, שקאי על ב' הבחינות שבג"ע געה"ע וגעה"ת (ה' עילאה וה' תתאה), שבכל אחד מהם יש בח"י כפל – מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט.

ועפ"י יש לבאר מ"ש באגה"ת פ"ט לענין תשובה „שבמקום הקשר הוא נפול וחספול“, כי כללות ענין התשובה הוא „כפול“ – תשו"ת ותשו"ע, ובכ"א מהם ישנם ב' האופנים: העלאה והמשכה – מכופל.

(* נדפס באגה"ת עם ליקוט פירושים ס' (ע' קפד"ט). המו"ל.
(* נדפס עם ע' פב המו"ל.

(31) לקו"ת בלק עג, א. (ושם שזרו „התירוץ האמיתי“ למה ירדה הנשמה למטה).
(32) ראה מהנ"ע פרשתנו קכב, ב: ותמת שרה זה הגוף בקרית ארבע אלו הארבע יסודות כו'.
(33) תנחומא מסעי ט. ת"ב שם ז. במדב"ר פכ"ג יו"ד.
(34) ראה תו"א ר"פ וישב. סה"מ אידיש ע' 91 ע"פ ותמת שרה גו' בארץ כנען.
(35) ראה לקו"ת שמע"צ (צב, ב) שמשח רבינו ע"ה זכה לבחי' תשובה קודם מותו דוקא.
(36) וגם „תקומה" שהיתה בהשגה שכנסה לרשותו של אברהם (רש"י פרשתנו כג, יז), הרי ע"י שהיתה תחלה ביד עפרון, נעשה בה יתרון יותר (אוה"ת פרשתנו קטו, ב) – דוגמת העלי' שבנשמה אחרי גמר העבודה בעוה"ז דוקא.

בתשובה עילאה, צריך להיות „וחטאתי נגדי תמיד“⁴¹.

ובפירוש השני – „שכפולה בזוגות“, כדלעיל בסעיף ו' – מבאר רש"י את שני האופנים של העלאה ושל המשכה שיש הן ב"בית" (תשובה תתאה) והן ב"עליה" (תשובה עילאה). כידוע, ש"אשה" מצביעה על עבודה באופן של העלאה מלמטה למעלה, ו"איש" – על המשכה מלמעלה למטה.

(משיחת ש"פ חיי שרה תשכ"ט)

(41) עין אגה"ת ספ"א.

תתאה, ועליה – תשובה עילאה. הוא מוסיף „על גביו“, שה"עליה" נמצאת דוקא על ה"בית", כי סדר העבודה מחייב, שתחילה תהיה תשובה תתאה, ורק לאחר מכן ניתן להגיע לתשובה עילאה⁴⁰, ואף כאשר נמצאים

(40) אגה"ת ספ"ח. ותו"ת מכינה ומביאה סו"ס לתשו"ע. וכפי' (בפנים) מכפלה – שמכפיל כו'. ועפ"מ"כ באגה"ק שם, גם ה' ראשונה „מכפילה" ה' אחרונה. וכמובא בכ"מ בענין מילוי ה' שבה' ראשונה (תו"א ריש פרשתנו, לקו"ת שמ"ע צב, סע"ג. אה"ת פרשתנו קיה, א).

לזכות

כ"ק אדוננו מזרנו ורבינו

מלך המשיח

ויה"ר שעי"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מזרנו ורבינו מלך המשיח

לעולם ועד

כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, דער איינציגער שליח שבדורנו, דער איינציגער משיח שבדורנו, אָז מ'האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט – איז פאַרשטאַנדיק אַז ס'הויבט זיך אָן מקויים ווערן דער „שלח נא ביד תשלח“, די שליחות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר. און דערפון איז מובן, אָז די איינציקע זאך וואָס איז איצטער געבליבן אין דער עבודת השליחות, איז: צו מקבל זיין פני משיח צדקנו בפועל ממש, בכדי ער זאָל קענען מקיים זיין שליחותו בפועל און אַרויסנעמען אַלע אידן פון גלות!

. . . דערפון האָט מען די הוראה בפועל וואָס מ'דאַרף אַרויסנעמען שטייענדיק איצטער באַ דער התחלה ופתיחה פון דעם „כינוס השלוחים העולמי“:

לכל לראש – דאַרף מען אַרויסקומען מיט אַ הכרזה והודעה צו אַלע שלוחים, אָז די עבודת השליחות איצטער און פון יעדער אידן באַשטייט אין דעם – אָז מ'זאָל מקבל זיין פני משיח צדקנו.

דאָס הייסט: אַלע פרטים אין דער עבודת השליחות פון הפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה, דאַרפן זיין דורכגענומען מיט דער נקודה – ווי דאָס פירט צו קבלת משיח צדקנו.

ווי אונטערשטראַכן אין דעם נושא הכינוס – „כל ימי חיך להביא לימות המשיח“¹⁰: אַלע עניני עבודה (בכל ימי חיך, ובכל יום עצמו – בכל פרטי ושעות היום) דאַרפן זיין דורכגענומען מיט „להביא לימות המשיח“, ניט בלויז „לרבות“ (ווי עס שטייט בכ"מ), אָז ער (דער שליח) שטייט און וואַרט ביז משיח וועט קומען און דעמולט וועט ער אין דעם איינטייל נעמען און דערפון הנאה האָבן וכו', נאָר – „להביא“, ער טוט כל התלוי בו צו ברענגען „לימות המשיח“ לשון רבים, ניט בלויז די התחלה פון איין טאָג נאָר פון ימות

(9) שמות ד, יג.
(10) ברכות פ"א מ"ה.

ווי מ'זעט דאָס אויך (כמדובר כמ"פ) אין דעם וואָס אין די מאורעות העולם ווערן מקויים כמה סימנים אויף דער גאולה, אָנהויבנדיק פון דעם סימן (אין ילקוט שמעוני³) אַז „הגיע זמן גאולתכם“ פון דעם וואָס „מלכיות מתגרות זו בזו“, בפרט אין די מדינות הערביים.

. . . און מ'זעט בפועל ווי עס איז געוואָרן און עס ווערט דער „ילחום מלחמת ה'“ וינצח בכמה וכמה ענינים – ודוקא מתוך מלחמה של שלום. און נצחון איז אויך מלשון נצחיות, פאַרבונדן מיט דעם גילוי פון „נצח“: נ' – גילוי שער הנו"ן, צ' – שנת הצד"ק (ווי אידן האָבן אָנגערופן דעם יאָר), און ח' – דער גילוי פון משיח צדקנו, וואָס איז פאַרבונדן מיט מספר שמונה (שמונה נסיכי אדם).

דערפון איז פאַרשטאַנדיק, אַז וויבאַלד די שלוחים האַלטן שוין פון לאַנג נאָך מילוי התחלת עבודת השליחות בהפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה, און פון לאַנג נאָך אמצע עבודת השליחות, ביז אַז מ'האָט שוין מסיים געווען די שליחות (כהודעת נשיא דורנו הנ"ל), ואעפ"כ איז די גאולה האמיתית והשלימה נאָך ניט געקומען בפועל ממש – דאַרף מען זאָגן אַז ס'איז נאָך געבליבן עפעס צו טאָן וואָס וועט ברענגען די גאולה בפועל.

און דאָס איז: ע"פ הידוע אַז „בכל דור ודור נולד א' מזרע יהודה שהוא ראוי להיות משיח לישראל“, „א' הראוי מצדקתו להיות גואל וכשיגיע הזמן יגלה אליו השי"ת וישלחו כו"ם, וע"פ הודעת

3 ישעי' רמז תצט.
4 מדרש לקח טוב לך לך יד, א. וראה גם ב"ר פמ"ב, ד.
5 רמב"ם הלי' מלכים פ"א ה"ד.
6 סוכה נב, ב.
7 פי' הכרסנורא למגילת רות.
8 ראה שרית חת"ס חר"מ (ח"י) בסופו (סצ"ח). וראה שד"ח פאת השדה מע' האל"ף כלל ע' ועוד.

הוספה

בשורת הגאולה

מח.

דער חידוש אין דער עבודת השליחות וואָס איז צוגעקומען במיוחד בזמן האחרון: לקבל פני משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה . . . אַ חידוש כללי ועיקרי וואָס איז ניט בלויז נאָך אַ פרט (אַדער אַ כלל) אין דער שליחות, נאָר אַן עיקר און אַן ענין כללי ביותר, ביז דעם ענין הכי כללי אין אידישקייט – הכנה לביאת משיח צדקנו – וואָס נעמט אַרום אַלע נקודות ופרטים פון דער עבודת השליחות.

ווי מ'האָט שוין גערעדט מערערע מאל (ובפרט אין די לעצטע חדשים און וואָכן): לויט דער הודעה פון חז"לי אַז ס'איז שוין „כלו כל הקיצין“, און די הודעה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אַז מ'האָט שוין אויך תשובה געטאָן, ביז אַז מ'האָט שוין פאַרענדיקט אַלע עניני עבודה (אפילו „צופוצן די קנעפ"ג), און מ'שטייט גרייט צו קבלת פני משיח צדקנו – איז איצטער די עבודה און שליחות: צו זיין גרייט בפועל צו מקבל זיין פני משיח צדקנו בפועל ממש!

דערפון איז מובן, אַז אין דעם באַשטייט די מטרה פון דעם היינטיקן כינוס השלוחים העולמי: צו זיך צוזאַמענרעדן און אַרויסקומען מיט החלטות טובות על מנת לקיימן בפועל, ווי צו אויספירן די שליחות מיוחדת פון דעם איצטיקן זמן: קבלת פני משיח צדקנו.

. . . מ'האָט גערעדט פריער, אַז כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו האָט מודיע געווען, אַז מ'האָט שוין פאַרענדיקט אַלע עניני העבודה, און מ'שטייט שוין גרייט, „עמדו הכן כולכם“, צו מקבל זיין פני משיח צדקנו.

1 סנהדרין צז, ב.
2 ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט.